

Kokių inovacijų šiandien reikia gynybos rinkai? Kokių modernių sprendimų šiai sričiai gali pateikti lietuviai? Šį savaitgalį vyksiančiame Lietuvos šaulių sąjungos saugumo inovacijų ir kibernetinės gynybos hakatone „Ugninis skydas 2004“ dalyvaus rekordinis būrys inovacijų kūrėjų, tad tikimasi unikalių idėjų ir sprendimų, padėsiančių stiprinti šalies saugumą.

Antrą kartą Lietuvoje organizuojamas saugumo inovacijų ir kibernetinės gynybos hakatonas „Ugninis skydas 2024“ sulaukė ypatingo susidomėjimo – dalyvauti jame užsiregistravo du su puse karto daugiau dalyvių nei pernai. Hakatono organizatoriai Lietuvos šaulių sąjunga ir Tech-Park Kaunas džiaugiasi ir ženkliu kokybiniu pokyčiu – šiemet dauguma komandų jau turi inovacijų prototipus ir subūrė gausesnes komandas. Kai kurioms komandoms tai jau nebe pirmasis startuolis.

Palanku kurti gynybos inovacijas

Hakatono globėja ekonomikos ir inovacijų viceministrė Erika Kuročkina teigia, kad gynybos sektorius Lietuvoje jau kurį laiką yra prioritetinė sritis, ir tai atspindi įvairūs Vyriausybės žingsniai.

„Įstatymų pakeitimai, žaliojo koridoriaus investicijų schemos ir viešojo bei privataus kapitalo pritraukimas rodo, kad šalis siekia sukurti gynybos technologijų startuoliams palankią aplinką. Vienas ryškiausių pavyzdžių yra NATO akceleratorius DIANA, prie kurio prisijungė ir Lietuva. Šis projektas padeda pritraukti tarptautinių investicijų ir skatinti gynybos inovacijas Lietuvoje“, – sako viceministrė E. Kuročkina.

„StartupBlink Global Ecosystems 2024“ reitingo duomenimis, inovacijų ekosistemų srityje Lietuva šiuo metu užima 16-ą vietą pasaulyje. Ekosistemos vertė per pastaruosius penkerius metus padidėjo daugiau kaip septynis kartus – iki 13,7 mlrd. eurų.

Prilygsta šviesolaidžio interneto revoliucijai

Savo kuriamą kosmoso inovaciją pritaikyti gynybos pramonei nusprendė ir startuolis „Astrolight“, pernai sėkmingai dalyvavęs Lietuvos šaulių sąjungos inicijuotame kibernetinės gynybos ir saugumo inovacijų hakatone „Ugninis skydas“. Vėliau jis iš viso pasaulio startuolių buvo atrinktas dalyvauti NATO preakceleratoriuje DIANA. Šiuo metu „Astrolight“ komanda tobulina lazerinio ryšio sistemą, galinčią saugiau ir dešimt kartų greičiau perduoti duomenis, negu tai daroma radijo dažnio pagrindu veikiančiomis ryšio priemonėmis.

Startuolio bendraįkūrėjas ir vadovas Laurynas Mačiulis įsitikinęs, jog tai yra revoliucinis žingsnis technologijų pasaulyje. „Žemojoje Žemės orbitoje eksponentiškai auga dirbtinių

palydovų skaičius, todėl jau dabar labai sudėtinga arba neįmanoma užtikrinti spartaus ryšio tarp šių palydovų ir Žemės dėl riboto radijo dažnių spektro. Palydovinis ryšys taip pat yra pažeidžiamas dėl radijo trukdžių. Čia ir atsiranda lazeriu perduodamo ryšio poreikis. Proveržį, kurį ši technologija atneš visai kosmoso pramonei, galima palyginti su prieš dvidešimtmetį vykusiu šviesolaidinio interneto kokybinio šuolio perversmu“, – teigia L. Mačiulis. Startuolio kūrėjai viliasi, jog dvigubos paskirties inovacija ilgainiui bus plačiai taikoma ir civilinėms reikmėms.

Šiomet L. Mačiulis nusprendė ir pats tapti mentoriumi Lietuvos šaulių sąjungos hakatone „Ugninis skydas 2024“ bei padėti komandoms vystyti savo produktus. „Nors mes patys inovatyvų produktą kuriame ilgai, manau, pagrindinė hakatono vertė kiekvienam startuolio kūrėjui yra tinklaveika ir apsikeitimas idėjomis. Ten, kur susirenka žmonės, turintys daug idėjų, išmanantys technologijas, savo sričių ekspertai ar net galutiniai vartotojai, randasi puiki terpė gimti inovacijoms“, – sako „Astrolight“ vadovas. Jis tiki, kad tos komandos, kurios pasistengs maksimaliai išnaudoti hakatono galimybes, eis toli.

Investuoja ir į ankstyvos stadijos startuolius

Spartų progresą gynybos inovacijų rinkoje demonstruoja ir investicijų fondai bei verslo angelai. Pernai koinvesticijų fondas „Coinvest Capital“ tapo pirmuoju rizikos kapitalo fondu Lietuvoje ir Baltijos šalyse, pilnai autorizuotu investuoti į gynybos startuolius. Taip pat prisijungė prie Europos kosmoso agentūros rizikos kapitalo fondų tinklo.

Pasak „Coinvest Capital“ vadovės Viktorijos Trimbel, investuotojai nuolat bendrauja su gynybos inovacijų srities ekspertais, tarp kurių – ir EU DEFIS direktoratas, NATO inovacijų fondas bei NATO DIANA akseleratorius, todėl nuolat seka situaciją ir žino, kokios gynybos inovacijos yra reikalingos rinkai. Patirtis rodo, kad įvairiuose akceleratoriuose ir hakatonuose sutinkamos startuolių komandos gali patenkinti rinkos poreikius. Šiomet V. Trimbel ir pati dalyvaus Lietuvos šaulių sąjungos hakatone „Ugninis skydas 2024“ visas tris dienas ir aktyviai bendraus su komandomis kaip mentorė.

„Vertinant startuolius, svarbiausia – komandos talentai ir patirtis dirbant kartu, technologinis inovatyvumas, rinkos paklausa, galimybė sparčiai plėstis ir augti. Taip pat labai svarbu, ar tai atitinka nacionalinius saugumo interesus. Mes dažniausiai investuojame į labai ankstyvą stadiją, kai komanda turi tik idėją, o kapitalą suteikia fondas ir kiti investuotojai. Kartais startuolis ne tik neturi pajamų, bet dar tik kuria prototipą savo idėjai realizuoti, kartais net ir įmonė įkuriama tik pradėjus kalbėtis su fondu, todėl tai yra itin aukštos rizikos investicijos“, – atskleidžia V. Trimbel.

Ji pabrėžia, kad jos vadovaujamas fondas niekada neinvestuoja vienas. Pasak V. Trimbel, konkrečiu startuoliu turi domėtis ir kiti privatūs investuotojai, verslo angelai ir rizikos kapitalo fondai. Kuo aktyviau startuoliai dalyvauja įvairiuose specializuotuose renginiuose ir kuo greičiau tobulinamas produktas, tuo didesnė tikimybė, kad investuotojai pastebės ir susidomės jų inovatyviu produktu.

V.Trimbel taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad viena iš dviejų šio fondo naudojamų investavimo schemų yra pelno pasidalijimas su akredituotais koinvestuotojais sėkmės atveju. Pasak jos, tai padidina investuotoja norą koinvestuoti į padidintos rizikos industriją. Šiuo metu „Coinvest Capital“ kartu su partneriais jau yra koinvestavęs 7,2 mln. eurų į gynybos, dvigubos paskirties ir kosmoso srities startuolius ir turi daugiau nei 7 mln. eurų laisvo investicijoms kapitalo, kurį netrukus papildys dar 14,3 mln. eurų.

Lietuvos šaulių sąjungos kartu su Tech-Park Kaunas organizuojamas saugumo inovacijų ir kibernetinės gynybos hakatonas „Ugninis skydas 2024“ prasideda jau šį penktadienį, spalio 4 d., Kauno technologijos universiteto „Santakos“ slėnyje. Kurie naujausi išradimai ar idėjos sulauks investuotojų dėmesio, paaiškės sekmadienį, spalio 6-ąją.

